Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

LAUSUNTO

Hallitusneuvos Jarmo Tiukkanen
Maahanmuutto- ja kotouttamisyksikkö

26.2.2024

VN/1/2024
VN/1/2024-TEM-15

Hallintovaliokunta

TEM asiantuntijalausunto HaV:lle asiassa E 58/2023 vp Suomen EU-avaintavoitteista aiheena maahanmuuton hallinta

Viite: kirjallinen lausuntopyyntö hallintovaliokunnan kokoukseen 27.2.2024 asiassa E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024–2029

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen avaintavoitteista tulevalla EU-vaalikaudella maahanmuuton hallinnan osalta ja lausuu seuraavaa:

Komissio on nykyisellä kaudellaan ja myös sitä edeltävällä kaudella edistänyt erityisesti työperusteista maahanmuuttoa kolmansista maista antamalla ehdotuksia EU-sääntelyn uudistamiseksi. Komissio on aiemmin tehnyt taustatyötä tämän lainsäädännön kehittämiseksi antamalla EU:n laillista maahanmuuttolainsäädäntöä koskevan kokonaistarkastelun (Fitness Check) maaliskuussa 2019. Komissio antoi syksyllä 2020 muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta ja sen laillisen maahanmuuton edistämistoimia koskevan paketin, huhtikuussa 2022 osaajapaketin (Skills and Talent Package), joka sisälsi tiedonannon osaajien houkuttelusta EU:hun, sekä marraskuussa 2023 toisen osaajapaketin, ml. ehdotuksen asetukseksi perustaa EU:n osaajareservi. Viimeksi mainitusta paketista on jo annettu eduskunnalle E-kirje koulutusliikkuvuudesta (E 61/2023 vp.), ja lisäksi pian annetaan E-kirje tiedonannosta ja U-kirjelmä asetusehdotuksesta.

Komission tiedonannon mukaan EU:n tämänhetkisen työmarkkinapolitiikan keskiössä ovat EU-alueella olevan työvoiman uudelleenkoulutus ja täydennyskoulutus sekä sellaisten ryhmien aktivointi, joiden osallistuminen työmarkkinoille on keskimääräistä heikompaa. Komission mukaan nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan ole yksinään riittäviä vastaamaan eurooppalaisten työmarkkinoiden kysyntään vaan tarvitaan osaajien maahanmuuttoa. Työperusteista maahanmuuttoa tarvitaan Suomen talouskasvun, innovaatioiden, elinvoimaisuuden ja palveluiden turvaamiseksi ja se tukee osaltaan hallituksen työllisyystavoitteen saavuttamista. Työperusteisen maahanmuuton on vahvistettava julkista taloutta.

Komission nykyisellä kaudella on saatu valmiiksi TEM:n hallinnonalaa koskien EU-lainsäännön osalta erityisosaajadirektiivin ja yhdistelmälupadirektiivin uudistukset. Lisäksi vireillä on ehdotus edellä mainitun osaajareservin käyttöönottamiseksi, jonka osalta neuvottelut ovat neuvoston työryhmätasolla käynnissä. Kyseessä on digitaalinen alusta kansainvälisten osaajien ja jäsenmaissa olevien työpaikkojen kohtaamisen parantamiseksi. Olennaista on, että osaajareservi tuottaa jäsenvaltioille kustannustehokkaasti lisäarvoa globaalissa kilpailussa osaavasta työvoimasta, mutta ei lisää maahantulon väärinkäytösten riskiä. Komission esityksen mukaan jäsenvaltioiden osallistuminen osaajareserviin olisi vapaaehtoista. Suomen osallistumisesta osaajareserviin päätetään myöhemmin neuvotteluiden edetessä.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address** Työ- ja elinkeinoministeriö	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 2160 +358 9 1606 2160	kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

Komissio on ilmoittanut sitoutuvansa tutkimaan mahdollisia laillisia muuttoväyliä EU:hun kolmella tärkeällä alalla: pitkäaikaishoito, nuorten liikkuvuus ja innovatiiviset yrittäjät. Tulevan komission suunnitelmia työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton osalta on kuitenkin osin vaikea ennakoida, mutta oletus on, että toimenpiteet painottuvat muuhun kuin lainsäädäntötyöhön.

TEM korostaa tarvetta turvata osaavan työvoiman saatavuutta niin EU/ETA-alueelta kuin hallitusohjelman mukaisista kolmansista maista (Intia, Brasilia, Vietnam, Filippiinit) Suomen työmarkkinoiden tarpeiden mukaisesti. Tiiviimpi EU-yhteistyö voi tarjota tässä lisäarvoa. Samanaikaisesti on tärkeää huomioida turvallisuusympäristön muutokset työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton politiikkaa ja toimenpiteitä kehitettäessä.

Työ- ja elinkeinoministeriön ydintavoitteet seuraavan komission työohjelmaan vaikuttamiseksi ovat edellä esitetyn lisäksi myös seuraavat osakokonaisuudet:

- Kilpailuolosuhteiden turvaaminen EU:ssa
- Vapaaseen liikkuvuuteen perustuvat sisämarkkinat ja tehokkaampi toimeenpano
- Teknologiajohtajuutta ja resilienssiä vahvistava kasvu-, TKI ja teollisuuspolitiikka
- Talouskasvua ja uudistumista tukeva alue- ja rakennepolitiikka
- Puhdas siirtymä ja 2040 –tavoitteet
- Kilpailukykyä vahvistava ja mahdollistava sääntely-ympäristö.

Liitteet -

Jakelu Eduskunta/hallintovaliokunta

Tiedoksi TEM/MAKO
TEM/EUKV
TEM/OHJY